

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18
CENA: posamezne številke L 25. — Naročnina:
mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo:
mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekoval
računi: Trst št. 11-7223, Gorica št. 9-18127

Leto IX. - Štev. 33

Trst - Gorica 19. avgusta 1955

Izhaja vsak petek

Ali bo statut ostal mrtva črka?

Približno poldrugi mesec nas loči od prve obletnice jugoslovansko-italijanskega sporazuma o razdelitvi uprave, dejanska pa o dokončni razdelitvi Svobodnega tržiškega ozemlja. Navada je, da se delajo obratni ob obletnicah. Toda 5. oktobra bo že jesen, začelo bo novo delo, medtem ko je poletni odmor kar nekako ustvarjen, da razmislimo o tem, kaj je in kaj ni, kaj bi se moralo in kaj se ni zgodilo.

Kaj vse sta si Jugoslavija in Italija lani v Londonu obljubili, na kaj sta se obvezali, tako nasproti obojestranskim manjšinam, kakor naprav samim sebi?

Predalci bi zašli in tesno odmerjen prostor bi nam ne zadostoval, če bi hoteli tu tako rekoč ponoviti vso vsebino memorandumov, posebnega statuta in raznih prilog takrat podpisanih in izmenjenih listin. Zato se bomo omejili na nekaj dejstev, ki nas upravičeno posebno bole.

Predvsem moramo ugotoviti, da sta obe strani v glavnem ohranili vse tako, kot je bilo. Poskrbeli sta kvečjemu, da sta eno in drugo prostoje razdeljenega Svobodnega tržiškega ozemlja tesneje vključili v svojo državno skupnost. Glede vsega drugega, posebno tega, kar zadeva nove pravice narodnih manjšin, pa je videti, da ostaja v najboljšem primeru vse pri starem.

Vzemimo samo najvažnejšo stvar. Posebni statut predvideva ustanovitev posebnega italijansko-jugoslovanskega mešana odbora, ki bi reševal pritožbe glede izvajanja statuta ter bi služil medsebojnemu posvetovanju v zadevah začeti obojestranskih narodnih manjšin. Nekaj mesecev po podpisu londonskega sporazuma smo sicer brali, da so na razgovorih v Rimu baje sestavili nekakšen poslovnik tega odbora, toda potem vse tiho je bilo....

Mešanega odbora, s katerim bi statut dejansko šel začet, ker bi z njim bila podana jamstva za njegovo uresničevanje in spoštovanje, sploh se ni, kje šele, da bi začel delati.

V statutu tudi beremo, da bodo v vseh tistih volilnih enotah tržiške občine in v vseh ostalih občinah, v katerih tvorijo Slovenci vsaj eno četvrtino prebivalstva, vsi napisali javnih ustanov, imena krajev in ulic dvojezični.

Kjer niso tega že prej napravile slovenske občinske uprave, povsod tam se prejšnje stanje ni prav nič izpremenilo. Tudi ta točka statuta je ostala mrtva črka. Celotno osnovno vprašanje, kako naj se ugotavlja, ali tvorijo Slovenci v posameznem okolju ali kraju četvrtino prebivalstva, je še vedno nerešeno. Ni pač mešanega odbora, v katerem bi morali o tem razpravljati....

Jugoslovanske in italijanske oblasti so se obvezale, da bodo v obdobju od 1. oktobra 1954 do 31. decembra 1955 predpisale, ki bodo uveljavile prava manjšinskega štolskega statuta v smislu sprejetih načel in obveznosti. Ni nam znano, da bi slovensko šolsko na Tržiškem že bilo predmet takšne ureditve, čeprav je sedanji šef tukajšnje uprave, generalni komisar dr. Palamara, zagotovil šolsnikom, da se bo to zgodilo še pred začetkom novega šolskega leta. Od tega nas loči komaj dober mesec. Torej počakajmo, pa bomo videli.

Vsekakor dames ni še nič. Edina osnova, na kateri počivajo naše šole, je dejstvo njihovega obstoja in pravno ne popolnoma zajamčen akt, s katerim so jih zavezniki oblasti ustvarili. To pa je kvečjemu slab proizvod.

Da ne bo kdo rekel, da naštevamo samo negativne strani, moramo na drugi strani omeniti, da je z dvojezičnostjo v uradih vsaj načelno boljše: kdor zahteva in vztraja, lahko govori v slovenski, plača v tem jeziku prošnje in prejema rešitve s prevodom. Čeprav so takšni primeri redki, je to eden od korakov naprej.

Toda zaradi tega in drugih dejstev, ki so več ali manj tako in tako posledica italijanskega demokratičnega političnega sistema, še ne moremo reči, da se že uveljavlja statut. Ta ne bo živel vse dokler ne bo ustanovljeno telo, že omenjeni mešani odbor, ki bo šele lahko skrbel in bdal nad njegovim izvajanjem.

V Londonu predvideno stanje ne bo uresničeno, vse dokler ne bodo izpolnjene važnejše, ne pa manj važne obveznosti. Med njimi je n. pr. tudi sklicanje konference

Človečanske pravice manjšin

Ze zadnjih smo sporočili, da je za 19. september sklicana v Strassburgu Evropska komisija za človečanske pravice in da je na njenem dnevnem redu tudi razpravljanje o pogojih, pod katerimi naj sprejema osebne pritožbe. Dogodek je tako važen, da moramo še enkrat opozoriti na njegov velik pomen tako za posameznike, posebno pa še za narodne manjšine, med katerimi spadamo tudi zamejski Slovenci.

Dobro je znano, kako smo, posebno pod Zavezniško vojaško upravo tržiški Slovenci pošiljali cele kopice pritožb tako na Združene narode, kakor na druge mednarodne ustanove in organizacije. Potrdilo sprejema in kvečjemu še navedba, da je omenjena spomenica bila vključena v okrožnico, katero razposilja dotični organ svojim članom, je bil navadno edini odgovor, katerega smo dobili. Koliko so se naši ljudje zanašali na Varnostni svet, na samo Glavno skupščino Združenih narodov, na razne njihove odbore, komisije in podobno? Pri vsem pa niso vedeli, da se n. pr. v Varnostnem svetu in tudi drugje lahko razpravlja o takšni stvari samo, če jo predloži eden izmed članov, ki stori to kot zastopnik svoje države. Vse te spomenice in resolucije so torej imele same pomen obveščanja in brez podpore ene ali druge države, ki bi jih nekako sprejela za svoje, sploh niso mogle postati predmet kakšnega rednega, kaj šele pravnega postopka.

Izjema so bile posebne komisije, ki so bile ustanovljene prav zato, da z zaslišanjem posameznikov proučijo eden ali drugi primer. Takšna je bila n. pr. komisija, ki je leta 1948 na licu mesta proučevala vprašanje razmejitve med Italijo in Jugoslavijo. V vseh drugih primerih pa imajo v mednarodnem pravu, ko gre za politična vprašanja, med katera spadajo tudi človečanske pravice, besedo samo države. Za Združene narode velja to še danes, čeprav so že ob proglavitvi Listine človečanskih pravic ugotovili, da bodo vsa lepa gesla ostala prazna beseda, če bo samo od volje držav odvisno, ali jim uresničijo ali ne.

Evropa pa stopa zdaj na nova pota. Za nas, ki živimo na njenih tleh in v eni izmed zahodno-evropskih držav, je to izredno važno, čeprav ne smemo pozabiti, da je od sklepov do dejanj v koledarjih zadevah pogosto pot še daljša kot od samih predlogov do sklepov. Dne 4. septembra 1950 so zunanji ministri petnajstih zahodno-evropskih držav podpisali v Rimu posebno Evropsko konvencijo o človečanskih pravicah. Konvencija je predvidevala ustanovitev posebne Evropske komisije za človečanske pravice, ki je bila ustanovljena čim je konvencija stopila v veljavo (to se je zgodilo 3. septembra 1953).

Konvencija nadalje določa, da se tudi prizadeje posamezniki in zasebne skupine lahko pritožijo proti kršenju človečanskih pravic. To storijo seveda lahko šele potem, ko so zamen izžrpele vse pravne poti, katere so jim na razpolago v državah, proti katerim se pritožujejo. Člen 25. konvencije predpisuje, da bo pravica pritožbe stopila v veljavo, ko jo bo priznalo vsaj šest podpisnic konvencije. Ta pogoj je bil izpolnjen pretekli mesec, ko sta se Zahodna Nemčija in Belgija glede tega pridružili Danski, Islandiji, Irski in Švedski, ki so že prej izjavile, da glede sebe pristajajo na pravico posameznikov do pritožbe

o tržiškem pristanišču. Kaj je s tem? Eno leto bo preteklo, mesto se zviža v krčih gospodarske krize, konference, ki naj bi uveljavile razmerje s klienti Trsta pa ni od nikoder. Da o prosticini, ki v londonskih sporazumih sicer ni omenjena, a jo tukajšnje prebivalstvo vztrajno in solidarno zahteva, sploh ne govorimo.

To ni stanje, s katerim bi lahko bili zadovoljni. Upravičeno nas navdaja s skrbjo, posebno še, ko vidimo, da se ena in druga država kaj malo zanima, da bi se izboljšalo. S težkim srcem se skoro začenjamo vpraševati: ali ni morda že od prvega trenutka na tistem dogovorjen, da ostane vse obljube samo na papirju? Ali ni bil pač samo lep ovitek, ki naj bi obojestranskim manjšinam olajšal sprejem grenke pilule?

Dejanja, ne besede bodo pokazala, ali je ali ni tako. In priznati moramo, radi bi videli, da bi ne bilo tako. * * *

proti odrekanju ali kršenju človečanskih pravic. S tem trenutkom je Evropska komisija za človečanske pravice že postala pristojna za sprejemanje osebnih pritožb in jih je nekaj tudi že prejela.

Kako jih rešuje? Ker se ni ustanovljena posebno Evropsko sodišče za človečanske pravice, na katerega mora predhodno pristati vsaj osem članic Evropskega sveta (doslej jih je pristalo samo pet: Danska, Islandija, Nizozemska, Zahodna Nemčija in Belgija), je postopek Evropske komisije za človečanske pravice lahko kvečjemu podoben nekakšemu poskusu poravnave v svoji prvi in poskusu arbitraže v drugi stopnji. Evropska komisija za človečanske pravice namreč najprej zasliši obe stranki, izvede razpravo, na kateri pove vsaka svoje mnenje in poskuša doseči poravnavo. Če vlada, ki so jo spoznali za kršiteljico Evropske konvencije človečanskih pravic, krivično popravi, prijateljsko poravnavo objavi. Če pa tega ne stori, pošlje Evropska komisija za človečanske pravice posebno poročilo Odboru zunanjih ministrov Evropskega sveta. Leti morajo o tem poročilu sklepati in morajo v roku treh mesecev v dvotrajno večino sprejeti primerno odločitev. Ta je nato obvezna tako za prizadele države, kakor za zasebno stranko, ki se je pritožila. Kot takšno jo tudi objavijo.

Takšna je torej pravna pot, ki stoji zdaj na razpolago vsem za-

sebnikom in zasebnim organizacijam ali skupinam, ki smatrajo, da je kakera izmed šestih držav, ki so na ta postopek pristale, kršila katero izmed človečanskih pravic. Po dodatnem zapisniku iz marca 1952, ki je stopil v veljavo 18. maja 1954, spada med v Evropi priznane in za države obvezne človečanske pravice tudi pravica na svobodno in tajno volitve in obveza države, da na področju vzgoje spoštuje pravico staršev, da dajo svojim otrokom takšno versko in svetovnonazorsko vzgojo, kakršno želijo.

Kakor smo že rekli je to samo prehodna rešitev. Čim bodo se tri države priznale obveznost in izvršnost odločitev posebnega Evropskega sodišča za človečanske pravice, potem bo o vseh zasebnih pritožbah odločalo to sodišče in njegove razsodbe bodo na področju vseh držav, ki bodo na to pristale, pravomočne. Smo torej na začetku pravzaprav pa tudi že sredi zanimivega razvoja, ki bo morda le pripeljal do tega, da državljana ne bodo več izročali na milost in nemilost samovoljni posameznih oblastnikov, ker bo mednarodna skupnost prevzela v njegovem razmerju do države podobno vlogo, kot so jo prevzela državna sodišča v preprih med posamezniki. Še posebno bo takšen postopek nudil narodnim manjšinam jamstvo, da bodo države njihove pravice res spoštovale in jim bo tudi življenje lažje.

Ameriški odmevi Ženeve

(Bogumil Vošnjak)

Ženeva in zahodno-vzhodna konferenca, ki se je vršila v juliju ob Zenevskem jezeru, bo ostala neizbrisana v diplomatski zgodovini. Začetki so bili nekoliko težki. Eden je rešil konferenco zato, da bi mogel zmagati pri angleških volitvah. Prokletstvo demokracij je tudi v tem, da so za izvršitev njenih množičnih funkcij potrebni dogodki, ki pri volitvah usmerjajo glavo. Washington se je upiral, češ da ni jamstev za uspeh. Posebno Dulles je bil do skrajnosti skeptičen. Končno je London zmagal, posebno ko je evropski Zahod odločno zahteval sestanek s Sovjeti.

Doslej je bila navada, da so diplomati najprej ustvarili podlago, ki je služila šetom držav za izhodišče. Topot pa Ženeva predstavlja čisto nov tip mednarodnega dogovarjanja. Oni na vrhu se naj najprej dogovorijo, potem pa pride podrejeni diplomati na vrsto. To je izjemno in precej nevarno početje.

To, kar je imel stari Churchill pred očmi, je bil sestanek resnega vrhunca, sestanek državnih poglavarjev z maloštevilnimi svetovalci. Zgodilo pa se je nekaj čisto drugega; prisotnih je bilo ogromno število uradnikov in častnikarjev. Pravi smisel bi pa imelo nekaj podobnega ob sestanku cesarjev stare viže, kakršen je bil n. pr. oni v Muerzstegu z začetku leta 1903, ko so se sestali avstrijski, ruski in nemški cesarji, da bi zamislili presovne na Balkanu, v Macedoniji; pa je stvar slabo iztekla.

Zenevo bomo dobro razumeli samo, če imamo ostro pred očmi glavno vprašanje. Atomaska in vodikova bomba je v ospredju sodobnih zgodovinskih odločitev. Da za more razstrelina sila teh izumov našega časa, če jo uporabijo, napraviti konec naši civilizaciji, ta zavest je silno vplivala na javnomnenje Zahodne Evrope. Sovjetska trobila so pa stvar samo tako prikazala, da bo uničena zgolj zahodna civilizacija, ne pa rajd Marxa in Engelse, kar je seveda nesmisel. Končno pa je, vsaj tako izgleda, vendar pamet staleža Sovjete, ki so prišli do prepričanja, da so sami v isti nevarnosti kot Zahod. Naloga Eisenhowerja je bila, da najde v svojih razgovorih z Bulganinom in Hruščevom ono psihološko osnovo, ki je potrebna, da tudi Sovjeti v polnem razumejo neizmerne katastrofe, ki bi mogle nastati. V tem pogledu, izgleda, je Eisenhower uspel. Ne more se mu odreči neka zapeljiva iskrenost, ki prepričuje nasprotno stran, da sam pošteno in človekoljubno misli. V tem oziru, čisto s psihološkega stališča, je Amerika triumfirala.

Vzemiirjaje nas samo, da je Eisenhower moral poslušati več kot eno uro dokazovanje Zukova, da so Sovjeti iznašli nov način sovla-

de, novo kolektivno vodstvo. Tak način vladanja, kakršen je danes v Sovjetiji, se je v zgodovini vladarskih odnosov večkrat pojavil, a li na način ni bil nikdar uspešen, vedno je vodil v strašne krize, dokler ni eden izmed tekmecev postal za vesla. Ako bi se malo po domače izrazil, in to je ono, kar izražamo z besedami: Ne ve se, kdo pije in kdo plača.

Mora se priznati, da je ugled Hruščeva od dneva, ki je zapustil Beograd, nelzmerno poskočil. Njegova pot v Kanoso je imela čisto zdravo politično ozadje. Končno so v Kremlju vendar prišli do spoznanja, da s starimi stalinovskimi metodami, posebno kar se tiče satelitov, ni moči naprej. Poudarjal sem pogosto, posebno napram tistim, ki vidijo samo v tretji svetovni vojni zdravilo za zločine Jajte, da so v Sovjetiji na delu ogromna socialna preobraznja. Prav dobro je poudarjal Izak Deutch v svojih publikacijah, da se pripravljajo po smrti Stalina nelzmerna presenečenja. Preučevanje socioloških dejstev nam dokazuje, da je stara Stalinsva Sovjetija mrtva. Od prvih starih boljševikov je ostal samo Molotov. Končno je to tudi teza prejšnjega ameriškega veleposlanika v Moskvi, Kenana,

Japonska pred desetimi leti

Pred desetimi leti, dne 14. avgusta 1945, se je Japonska odločila za brezpogojno kapitulacijo. Največjo skrb vladi in ljudstvu pa niso povzročali gospodarski in vojaški pogoji, pač pa usoda cesarske hiše. Ali bodo zavezniki vztrajali — tako kot leta 1918 nasproti Nemčiji — na izgon monarhije? Kaos, obup, morda tudi boljševizem, to bi bile posledice. Da se to ni zgodilo, je poleg uvidenosti zavezničarjev zasluga tudi samega cesarja. Iz resnične ljubezni do svoje države je rešil Japonsko.

Kljub trmastemu zadržanju vojske, ki je celo tvegala udar na cesarsko palačo in poskušala zaneti revolucijo v deželi, se je cesar v najbolj kritičnih trenutkih odločil za pogumen sprejem brezpogojne kapitulacije, ki jo je na zavezniški strani trmoglavo zahteval Stalin. Američani, ki so bili v posesti tajnega japonskega koda, so poznali položaj Japonske pred kapitulacijo, vendar so se vdali Stalinovemu pritisku.

Danes je cesar po ustavi iz leta 1947 pravno brez moči. Ze dve leti pa je Japonska zopet svobodna država — in to ne brez pomoči Amerike. V času zavezniške zasedbe se je Japonska marsikdaj naučila od Zahoda. Na drugi strani pa sta se duh in izročilo ponovno uveljavila. Veljava cesarja, ki je sicer izgubil svoj božanski položaj na

Komunistične utvare in demokratične stvarnosti

Čim hitreje pada kmetijski pridelek v komunističnih državah, tem pogosteje se oglašajo diktatorski poglavarji in iščejo krivce za tako stanje tam, kjer jih ni. Trmoglavo vztrajajo na kmetijski kolektivizaciji, čeprav dokazujejo pravitisti, ki se z zemljo praktično ukvarjajo, vso zmoto in brezglavost ljudi, ki nikdar niso imeli z zemljo nobenega stika, in je tudi njihova splošna izobrazba skrajno pomanjkljiva ali pa v najboljšem slučaju polovičarska. Kljub izdatni pomoči UNRRE in drugih podpornih organizacij Titovi Jugoslaviji, je jugoslovanski povprečni kmetijski pridelek globoko pod predvolno višino. Zakaj? Zato, ker so jugoslovanski dobri zemlji, ki je nastala ista, kekršna je bila pred 15 leti, z nasiljem in ošabno nadutostjo vsilili ustroj, ki se je izkazal kot načrtno zapravljjanje narodnega premoženja in njegovih proizvodnih moči.

Številni umni poljedelci, vzorni kmetje in poštvalni svetovalci so bili odstranjeni, pogubljeni ali postavljeni v brezdelje; drugi so se iz strahu prilagodili režimu in so soodgovorni za vsa režimska nasilja nad kmetijstvom, industrijo in trgovino.

Morda jih je srečala pamet

Morda je domovino socializma priskora štiridesetih letih šušmarjena srečala pamet. Koncem januarja je Hruščev odkrito povedal svojim

podložnikom, da kaže z žitaricami in prašicerjo v Sovjetiji hudo slabo. Zabehteval je kar petkratno povečanje pridelka koruze in podvojitve števila prašičev. Utemeljeval je svoje zahteve s sklicevanjem na ameriško poljedelstvo, ki ne ve kam z žitom, niti kam z mastjo.

Kmetijski dnevnik »Des Moines Register et Tribune« v ameriški državi Iowa, kjer prav tako dobro uspeva koruza kakor se debelejo prašiči, ker jih krmijo s koruzo, je izrazil redko priložnost in povabil sovjetske strokovnjake na obisk ameriških kmetij. Uradni krogi niso bili navdušeni nad tem povabilom. Prepričani so bili tudi, da bo zadeva tako in tako obtičala v pesku. Pa ni obtičala. Moskva je povabilo zagrabila z obema rokama.

Ze skoro mesec dni potuje po državi Iowa dvanajst ruskih poljedelskih strokovnjakov. Istočasno pa so na obisku v Ukrajini ameriški farmerji iz države Iowa. Ze tedne so ameriški listi in revije poln poročil o ruskem obisku. Znana tovarna fotografskih aparatov Kodak je Rusom poklonila fotografske aparate z zagotovilo, da v Ameriki lahko fotografirajo po mili volji vse, kar smatrajo za vredno. Rusi pridno fotografirajo ameriške prašiče in koruzna polja, poljedelske stroje, gospodarska poslopja, semenarje, kmetijske preizkusne postaje, laboratorije itd.

Rusi so prispeli v najugodnejšem času. Toplomer kaže 35 stopinj C in v Iowi pravijo, da pri taki vročini človek lahko posluša, kako raste koruza. Koruzna stebila so visoka skoro 3 metre. Dohodek farmerjev ocenjuje letos na 2,3 milijarde dolarjev (16.560 milijard litr). To so pa tudi najbogatejši farmerji v bogati Ameriki.

Povprečna kmetija obsega 65 ha zemlje. Stanovanjska kmetka hiša ima po 6 do 8 sob. Vse kmetije imajo tekočo vodo, elektriko za razsvetlavo in industrijski pogon, kurjavo na ogle, hladilnike, praine in likalne stroje in vse ostale spodinjne naprave, s kakršnimi razpolaga moderno mestno stanovanje. Vse to in tudi okoliščina, da ima velika večina kmetij tudi po več najnovejših avtomobilov Cadillac ali Buick, pa ne preseneča toliko ruskih obiskovalcev kakor dejstvo, da na veliki večini kmetij nimajo niti hlapev, niti poljedelskih delavcev — ne belih, ne črnih. Vse delo opravlja domača družina s prigradnostno vzajemno pomočjo sosedov.

Čisti dobiček srednje kmetije 8.5 milijonov litr

Najtežja dela opravljajo poljedelski stroji. V Ameriki so kmetije prav tako motorizirane kakor armada. »Kjer pri nas potrebujemo sto delavcev, opravi isto delo v Ameriki en sam.« je priznal Aleksander Tulipnikov, ki je edini obiskovalec, ki obvlada angleščino in je uradnik poljedelskega ministrstva v Moskvi.

Ko so ruski obiskovalci prispeli na kmetijo mr. Georga Horna v Iowi, se seveda niso več čudili, da tudi ta nima nobenega hlapeca na svojih 55 hektarjih zemlje, pač pa so debelo pogledali, ko jim je na njihovo zahtevo Horn pokazal svoje knjigovodstvo. Skupni letni dohodek za leto 1954 je izkazoval 13.500 dolarjev. Od tega je Horn plačal 1700 dolarjev davkov. Ostalo mu je čistih 11.800 dolarjev (t. j. 8.500.000 litr) ali 700.000 litr na mesec. Ker šteje njegova družina štiri člane, je to po 175.000 litr na mesec za vsakega družinskega člana. »In vse to ostaja v vašem žepu?« so spraševali radovedni in morda tudi malo zavistni Rusi.

Kako »znanstvenost« — to je priljubljena beseda marksistov — poslujeta ameriško kmetijstvo in industrija, so obiskovalci spoznali na kmetijah, visokih solah, v tovarnah za poljedelske stroje ... in tudi v klavnici. Na tekočem traku pokoljuje in eni sami klavnici v Ames City poldrug milijon prašičev na leto ali 4160 prašičev na dan. Seveda jih samo ne pokoljuje, pač pa tudi razčetrtajo za kuhinjsko uporabo. V Rusiji cenijo število prašičev na 32 milijonov, v Ameriki jih redijo po 55 milijonov na leto.

Na kmetiji zakonske dvojice mr. Georga Horna so Rusi izvedeli, da sta zakonca brez vsake tuje pomoči prodala v zadnjem letu: 8400 kg svinjskega mesa, 5615 ducatov jaje (67.380 komadov), 7000 bušljev (1778 kvintalov) koruze in 21 ton sena. Predsednik Kmetijske zveze v Iowi je ob nekem pozdravnem govoru (Konec na 2. strani)

Obmejni sporazum

V Vidmu se nadaljujejo zaključna dela o obmejnem prometu med Jugoslavijo in Italijo. Pričakujejo, da bodo dela zaključena v nekih dneh.

Mnogi si obetajo pomembne koristi, verjetno bodo razočarani.

Nova orožja

Ameriška akademija za vojno tehniko je vpeljala dve novi orožji. Prvo orožje je prislusni aparat, ki si ga vojak - oglednik pritrudi na ušesa. S pomočjo te priprave je mogoče poslušati človekovo dihanje na 500 metrov daljave. Seveda priprava prenaša tudi ostale za normalno človeško uho komaj zaznavne šume. Z novo pripravo se je človeku nemogoče skriti kar na pol kilometra oddaljenosti.

Drugo orožje je 60 cm dolga pihalna cev, s katero je mogoče sodpihnit na 500 metrov daljave s točno merilno gotovostjo izstrele, ki ob udaru na človeško telo ali kakršen koli že predmet razlije smrtno učinkujočo tekočino.

VESTI Z GORIŠKEGA

Sodobni politični zajedauci

Z zanimanjem sem prečital članek v »Demokraciji« preteklega tedna »Politično kolobarjenje in o njem nekoliko razmišljal. Veseli me, da se zna naša mladina tako lepo politično opredeliti in predvsem, da ima čiste politične pojme in stremiljenja.

Ze sam molk na strani novolistarjev dokazuje, da se ti ljudje starije pravzaprav bojijo! Seveda se je bojijo, saj bi sicer morali povedati, da so sopotniki ali vsaj zagovorniki Titovega komunističnega režima in kot taki v kričnem nasprotju z demokratičnimi načeli državljanških svobod in s cerkvenimi predpisi, v kolikor hkrati trdijo, da so tudi katoliki!

Tito sam trdi, da je najbolj pošten in moralno najbolj čist in zaslužen človek na svetu. Vprašanje gre samo o tem: s katerega vidika in po kateri doktrini si človek svojo poštenost in moralno kroji in meri. Ali po večni resnici, ki jo poštene duše poznajo in po njej živijo in ki je temeljni mejnik Kristusovega nauka, ali pa po svojem trenutnem poštenju.

Tudi volk, pravi ljudstvo, ima svoje moralno...

Pri stvari kot taki menim jaz da gre za politične zajedavce. Njim ni za to, da živijo in delujejo na določenem političnem programu, ki naj temelji na tej ali oni doktrini vesoljne vrednosti in slovesa, ampak samo za to, da živijo, tudi če se versko sučejo okoli krščanstva, politično pa okoli komunizma.

Lahko bi jih imenovali tudi politične dvoživke, toda zajedavci je bolj primeren izraz, ker jim v resnici gre za to, da živijo na račun naroda in zagovarjanju in podpiranju komunističnega režima!

So to ljudje, ki so že marsikaj poizkusili in preživeli, ne da bi se kje dokončno uveljavili in izkazali, ker nimajo ravne hrbtenice in jasne življenjske opredelitve na političnem, verskem, socialnem in kulturnem področju.

V celoti so stvor raznobarne mešanice in (mimo redkih, častnih) izjem, ki nosijo luč tudi poštenega značaja, sebi in narodu v čast ter se v dobri veri drže tiste družine gre za ljudi, ki so že prisegli na sokolstvo, na liberalizem, na demokracijo, na krščanski socializem in so se družili zdaj s partizani, zdaj s četniki in domobranci, končno pa se z začimlj junaštvom zatekli v varno zavetje. Ali pa so se tekom borbe, v skladu s svojo filozofijo gole sebičnosti držali ob strani.

Narod se je boril in krvavel, oni pa so na varnem prežvekovali in čakali, kateri tabor izide zmagovit! Tedaj so se opredelili za komunizem in svojo prejšnjo krščansko-socialno vročekrvnost, na katero so srdito prisegli, pomirili in rdečo barvo marksističnega socializma, da le zopet živijo!

»Narod naj uboga in spoštuje obstoječo vladno in njene zakone, pravijo ti voditelji.« V Titovi Jugoslaviji ni preganjanja in nasilje. V gostlinah in trgovinah pa najdeš, kar hočeš!

Sto in sto tisoč žrtev komunizma; dvajset tisoč brez sodbe pobitih domobrancev in polne ječe političnih obsojencev niso novolistarjem zadostni dokazi nasilnega režima in preganjanja naroda. Ker jih vse to trpljenje osebno ne zadeva!

Dobre gostilne in založene trgovine pa še ne pričajo, da je narod dovolj bogat, da si lahko privoščijo najpotrebnejša za življenje! Sicer pa saj dobro vemo, koliko ljudi pribeži vsak dan sem čez mejo in koliko novolistarjev se v Titovino seli...

V tej raznobarni mešanici najdemo tudi take, o katerih sumimo, da vedo povedati o izginulosti osonno ugrabitvi nekega našega prijatelja in somišljenika! Pa tudi taki, o katerih junaštvu nad partizani so njihovi sedanjí ožji prijatelji nekoč grozotno pripovedovali.

Kljub temu je Tito željan njihovega prijateljstva in sodelovanja, »Z njihovo pomočjo Slovensko demokratsko zvezo, to je odlično opozicijo proti mojemu komunističnemu režimu, uničiti, ne bi bilo slabo,« se je Tito odločil. In sicer po sledečem komunističnem receptu: s pomočjo boljših uničiti najslabše!

Novolistarji pa menijo, kot je že povedano v članku »Politično kolobarjenje od preteklega tedna, da bodo oni uničili najprvo Sloven-

sko demokratsko zvezo, nato komunistično in končno še Titov režim požrli. Apetit je res velik in želodec imajo tudi dobre!

Kar se kominformistov in Titovega režima tiče jim želimo dober tek! Kar se pa naše Slovenske demokratske zveze tiče, naj pazijo, da jim ne ostane na želodcu kaka nevarna koščica...

V borbi med nami in komunisti ter komunističnim režimom nismo onemogli in upamo, da tudi nikoli ne bomo. Novolistarjem ne bo nikoli uspela igra krokerarja in Arnava nad onemoglim srbskim konjenikom. V beograjskem vojaškem muzeju sem namreč po drugi svetovni vojni videl sledečo pretresljivo in pomembno sliko: na umiku skozi Albanijo sta v prvi svetovni vojni srbski konjenik in njegov konj onemogla običala v snežnih zametih. V snegu leže sta vojak in njegova zvesta žival sklepa-lja svoje junaško življenje. Nekaj korakov zraven vojaka je Arnav! poželjivo čakal, da izdihne; nad konjem pa se je vrtel krokerar in čakal, da se od njegovega trupla lahko nasiti!

Sliki je bil naslov: Dva prijatelja! Srb in konj sta se borila za svobodo in zanjo življenje darovala. Arnav in krokerar sta iskala pa samo hrano svojemu telesu!

SOSKI

„Gazzettino“ in tretji člen ustave

»Gazzettino« od 13. t. m. poroča na svoji goriški strani o pritožbi »Demokracije« v zadevi s prepovedjo slovenske pridige in petja ob priliki pogreba č. g. Reščiča in govori samo o zadevi pridige v proslavo pokojnika ter ugotavlja, da je taka pridiga cerkveno prepovedana in trdi, da se torej nimamo kaj pritoževati.

V resnici pa je šlo in gre tudi za prepoved slovenske petja, ki ga škofovska konferenca ni prepovedala! Toda o tem »Gazzettino« previdno v zadregi molči, da bi širša italijanska javnost ne izvedela, da se slovenska beseda preganja tudi v cerkvi!

»Gazzettino« bi hotel poudariti da slovenska beseda nima pravice na dan v prisotnosti italijanskih civilnih oblasti. Pogledaj no! Ali ne pravi 3. člen italijanske ustave, da uživajo vsi državljani enako socialno dostojanstvenost in so enaki pred zakonom ne glede na spol, raso, jezik, vero, politično prepričanje ter osebni in socialni položaj?

Zal nam je ugotoviti prav o nekaj nefašističnem »Gazzettino«, da hodí sedaj po stopinjah fašizma in da ne pozna niti ustave lastne domovine, niti se po njej ravna!

Ali ne bi morda kazalo, da bi v uredništvu »Gazzettina« in tudi še po nekaterih drugih uredništvih pričeli enkrat razmišljati tudi o krščanskem načelu: Cesar sam sebi ne želiš, ne stori sočloveku!

SOCIALNA VPRAŠANJA

Zavarovanje kmetijskih delavcev proti brezposelnosti

V soboto 6. t. m. je ministrski svet odobril pravilnik k zakonu o zavarovanju kmetijskih delavcev, dinarjev namreč, proti nezaposelnosti. Gre za približno dva milijona takih delavcev, katerim zavarovalni zakon zagotavlja plačilo brezposelnosti, če niso v agrarnem letu dosegli vsaj 180 dni zaposlitve na tujih kmetijah ali na svojem lastnem delu. Če so v agrarnem letu delali manj kot 180 dni, jim Zavod za socialno zavarovanje izplača v dveh obrokih, meseca decembra in februarja vsakega leta, vse dni brezposelnosti, in sicer po 307 lir na dan. Vendar pa samo do 220 dni. Če je kdo bil zaposlen na primer samo 100 dni, mu izplačajo samo razliko do 220 dni, to je 120 dni; če sploh ni delal niti samo en dan, mu izplačajo pa 220 dni!

V poštev ne pridejo najemniki, polovinarji in posestniki, ampak samo dinarji, ki prejemalec plačo v gotovini ali pa v pridelih ali po tuji soudeleženci, tudi če imajo kako malenkost svojega.

Samo 307 lir na dan je malo pri današnjih potrebah in draginji ter upamo, da se bo ta znesek znatno zvišal, ki naj dostojno zadosti delavčevim potrebam!

Tujski promet v Italiji

Prave skrbi povzroča Italiji pomanjkanje hotelov za številne goste, ki so letos obiskali deželo. V tem času je v Italiji v obratu okrog 25.000 hotelskih podjetij, ki imajo 300.000, 500.000 postelj in 60 tisoč kopalnic. V načrtu je gradnja 3600 novih hotelov, da bi zvišali število postelj na 362.000. V ta namen bodo v prvi tranši porabili 216 milijard lir.

Jesenski izpiti na srednjih solah

Popravni in vstopni izpiti na slovenskih srednjih solah se pričnejo v torek 6. septembra, ob 8.30 v vrstnem redu, ki bo objavljen na razglasni deski vsake sole proti koncu meseca avgusta.

Istočasno s temi izpiti se pričnejo tudi sprejemni izpiti v nižjo srednjo šolo (nižjo gimnazijo). Učenci, ki se iz katerega koli vzroke niso mogli udeležiti sprejemnega izpita v polnem roku, se lahko prijavijo za jesenski rok: čas za vlaganje prošnje je do konca avgusta.

Licejska in učiteljska matura se pričneta v soboto, 17. septembra, ob 8.30.

Krojni tečaj ERRE-VI

Krojni tečaj ERRE-VI se bo vršil stalno v Gorici, v ulici Alviafano 6, v slovensčini. Vpisovanje bo od 22. do 24. avgusta od 18. do 19. ure. Istočasno se

dobijo tudi vsa potrebna tozadevna pojasnila. Pouk se bo pričel takoj ko se bo prijavilo zadostno število učenek in se bo vršil po želji — dopoldne, popoldne ali pa tudi zvečer.

Istočasno in istotam se sprejmejo prijave za dopolnilni tečaj, katerega se lahko udeležijo vse one učenke, ki so izpolnile prvi tečaj. Po želji obiskovalk se bo lahko vršil tudi šivalni tečaj.

IZ SLOVENIJE

POGAJANJA ZA LETALSKI PROMET Z ITALIJO

V smislu sporazuma o letalskem prometu, ki je bil podpisan v Rimu 31. marca t. l., so 13. t. m. začela v Beogradu pogajanja za ureditev letalskega prometa z Italijo. Pogajanja, ki se vršijo med zastopniki italijanskega civilnega letalstva in upravo civilnega letalstva FLR, imajo namen določiti zračne koridorje in poti.

I. MEDNARODNA RAZSTAVA VIN V LJUBLJANI

Od 3. do 11. septembra t. l. bo na »Gospodarskem razstavišču« v Ljubljani I. mednarodna razstava vin. Razstave se bo udeležila tudi Sovjetska zveza, ki bo razstavljala 54 vzorcev vina iz Kavkaza. V času razstave bodo Rusi nudili vsem obiskovalcem pokušnjo vin. Manjka seveda tudi ne bo znane vodke.

Komunistične utvare in demokratične stvarnosti

(Konec s 1. strani)

voru na čast ruskih gostov povedal, da pripada 90 odstotkov pridelka države Iowa kmetiskim družinam, ki obdelujejo zemljo izključno z lastnimi družinskimi člani, le 10 odstotkov kmetij je navezanih na pomoč kmetijskih delavcev. Nadalje je izjavil, da bi Iowa lahko dobavila Rusiji v naslednjih štirih letih po 30 milijonov prašičev in po 100 milijonov bušljev (250.000 ton) žita na leto.

Kmetje so najboljši propagandisti

Kmetje v Iowi so se izkazali za najučinkovitejše propagandiste. Otipljivi dokazi na samem licu mesta so gotovo dosegli več kakor vsi izvedenci »psihološke vojne« in vsi govorniki po radijskih postajah »Svobodne Evrope«. Vprašanje je samo, ali bodo ruski gostje tvegali povedati resnico tistim, ki se jih poslali. Diktatorji poslušajo namreč radi zgolj tisto, kar gre v račun njihovi vsevednosti. Tudi njih resnica bode v očeh prav tako, kakor njihove tukajšnje nameščenice. Visoka raven delavske in študentske civilizacije, debeli vlekaptalistični prašiči, blaginja delovnih ljudi, vse to je vzbudilo v obiskovalcih globoka razmišljanja, pa četudi bi ostala neizgovorjena. Prepričali se bodo, da fantazije Marxa, Engelsa, Lenina, Stalina, Tita in drugih niso prav ničesar prispevale k tej blaginji, ki sta jo brez njihovih nasvetov in ukazov ustvarila svobodna in demokratična kmet in delavec v svobodni državi.

Morda bi se tudi Tito in njegovi novotarji tamkaj nekaj naučili in s tem vsaj deloma zvišali najnižjo življenjsko raven med civiliziranimi narodi sveta.

Zivljenjske izkušnje milijonov delovnih ljudi, živo povezanih z zemljo so že davno odložile srp in kladivo. Oboje so ti milijoni nadomestili z mehanično silo in s strojem, s prizadevanostjo, iznajdljivostjo in svobodno pobudo resnično svobodnih ljudi. Sanjaški filozofi, ki so svoje teorije o človeški družbi in njenem razvoju vtisnjevati v okostenele dogme ob pisalnih mizah, oddaljeni od vsake stvarne povezave z delom, ustvarjanjem in s prirodo, pa so ostali pri srpu in kladivu. Zato njihovi sadovi tudi ne morejo biti drugačni, kakršni so.

„Antikomunizem“ in njegov obstoj

Iz Gorice smo prejeli naslednji dopis s prošnjo, da ga vrstimo med »prepihe«. Zaradi pomanjkanja prostora ga objavljamo na tem mestu.

Slošnega obsojanja tržškega delovnega ljudstva proti komunističnim poklicnim zagovornikom sovjetske zunanje politike, ki so disciplinirano zagnali krik in vik proti povratku ameriških čet v tržsko mesto, niso preslišali niti pri »Delu«, zato so v uredništvu »Delu« z vsjo prizadevanostjo poklicali na pomoč priljubljeno odvetnico, Dialektiko, ki naj ne samo potolaži lastne vrste zaradi izostalega priboda ameriških čet v Trst, pač pa jih z novo pošiljko kremeljskih argumentov prepriča, kakšno ne srečo so »rdeči« skrbniki za blaginjo delovnega ljudstva odvrnili od tržškega mesta. Zdravilne pilule »Made in Kremelj« pa so sestavljene iz naslednjih učinkovitosti:

1) Dva bataljona Američanov, ki ne prinašata praktično nobene koristi, ki ne bi ustvarile stanja umetne blaginje, neke vrste lepota, ki je zakrivilo revščino v teku anglo-ameriške okupacije....»

Samo cvetje miselne doslednosti! Po tej doslednosti je mogoče celo po komunističnih vršachi priznati mizerijo pod komunističnimi vladavinami uvrstiti med »umetne mizerije« z vsemi prerogativami »naravne blaginje«.

2) »Z vzpostavitev vojaške baze bi se onemogočil razvoj mirno-

docskega prometa. Namestitev čel. NATO bi z druge strani prepričala dotok kapitalov (!?) za ustanovitve industrijskih naprav... ovirala bi in oddaljevala možnost uresničitve proste cone...»

Pravo razkošje dogmatike ali po slovensko nedokazanih trditve, ki pa jih zahodna miselnost ne priznava gospodarskim nujnostim. — Vsekakor je tvegana trditev tovariša M. Kolenca, po kateri bi bile za današnjo mizerijo na Madžarskem, v Romuniji, na Poljskem in v Vzhodni Nemčiji krive divizije »rdeče« armade. Zakaj tvegana? Ker je mizerija na Češkoslovaškem, v Bolgariji in Albaniji, kjer ni sovjetskih okupacijskih sil, prav takšna kakor v podložnicah, kjer so.

3) »Kar se pa tiče laži antikomunizmov, oni (verjetno ne laži, pač pa antikomunisti - op. ur.) služijo drugim interesom, ki niso interesi miru in ne blaginje Trsta.«

V tretji sestavini kremeljskega recepta prevladuje — kakor pri vseh receptih — voda. Vendar nekaj pripomb o »antikomunizmu« že zaradi poklonov tov. Kolenca »Demokraciji«, ki »si zasluži« vnece za najbesnejši antikomunizem! Kako je pravzaprav s tem antikomunizmom?

Ze večkrat se je »Delo« ponašalo z 800 milijoni komunistov ozioroma komunističnih gorečnejev na oni strani železne zaves. Seveda je tudi ta trditev dogma, nedokazana trditev. Mi z najmanj isto smelostjo trdimo, da je od teh 800 milijonov najmanj 570 milijonov antikomunistov za železno zavezo. Naj nas postavijo na laž in razpišejo svobodne volitve pod nadzorstvom nevtarcev po vsem komunističnem svetu. Če bodo po takih volitvah komunisti še ostali na oblasti, ali že se bodo pogreznili tja, od koder so se vzeli, bo antikomunizma verjetno konec.

Tudi italijanski komunizem v bistvu ni drugačen. Res je, da imamo v Italiji in Franciji svobodne volitve in orjaške množice komunistov in sopotnikov. Ampak ti komunisti in sopotniki so v 80 odstotkih komunisti, ki kričijo »Zivio komunizem!« glasno, v srcu pa dodajajo, ampak na drugi strani Karpatov!

Zahodni komunizem je ricinovo olje, ki je za vsak organizem, tudi državni, uspešno zdravilo; če za to sem osebno proti prepovedi KP. Za železno zavezo pa ricinovo olje ni zdravilo, pač pa živilo — in tega se dobro zavedajo komunisti v Italiji in Franciji, pa tudi v Trstu.

H koncu še nekaj doslednosti treditvov »Delu«. Na uvodnem mestu citamo masten naslov v »Delu« z dne 13. t. m.: »Pogoj za napredek človeštva je mirno sožitje med narodi.« Ta krilatka kremeljskih akviziterjev je najnovejši izum komunistične neiskrenosti. Z ognjem in mečem so prav komunisti prepričali Poljsko, Romunijo, Finsko, Baltičke države in vse današnje sovjetske pripreznice. Na ducate milijonov ljudi so poklali, požarili, izropali in ko je sedaj vse v srečno pod streho, naj zavlada mir in pobratimija, ker samo na ta način lahko zavojevalec obdrži svoj

plen in oblast. Ej, kako so raztegljiva komunistična načela. Se pred kratkim so učili: Sovraži vse, kar ni komunističnega! In to načelo še ni bilo razveljavljeno, kajne tov. Kolenc?!

Ce bi življenje teklo po komunističnih koleh in bi ta koleša od sodnega dne mazal Stalin, vse v redu. Tako pa...

S. Dolenc

† Č. g. Anton Gerbec

V torek popoldne 16. t. m. se je č. g. Anton Garbassi (Gerbec), župnik v Gabrijah pri Sovodnjah, peljal z vlakom iz Gorice proti Rujbijam, namenjen domov v Gabrije. Ko se mu je zdelo, da je vlak že blizu rubijske postaje, je odprl vrta za izstop, ko je vlak še dirjal z brzino 70 km. Gospod župnik je nesrečno padel z vlaka po griz ob železnici in se hudo telesno poškodoval. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer so ugotovili, da si je prebil glavo. Okoli 6.30 zvečer je umrl.

Bil je priljubljen duhovnik mirnega značaja in zelo dobrotljiv. Njegovi farani ga bodo ohranili v lepem spominu!

ŠPORTNI DROBIŽ

Na željo številnih čitateljev bo »Demokracija« redno objavljala dogodke in ocene iz športnega življenja. Seveda v skrajni obliki.

August je čas počitka za nogometaše, igralce in navijače. Letos pa je odmor bil krater in nemiren. Vrsta škandalov je razburjala oči, zračje, nogometna tekma med Veliko Britanijo in moštvom evropske celine pa je dokončno zdramila nogometno občestvo. Govorili bomo danes o dveh jugoslovanskih nogometaših, ki sta imela naslovno vlogo in v zgodovinskih tekmi i škandalih.

Splitski igralec Bernard Vukas je bil najboljši med dvaindvajsetimi na srečanju v Belfastu, in britanski listi govoré o njem kot o glavnem krivicu za poraz angleškega moštva. Vukas je med drugim zabil tudi vse tri gole v drugem polčasu (tekma se je končala, ko: znano, s 4 : 1) ter neprestano sejal s sodelovanjem Francoza Kope-a in Portugalca Travassosa strah v angleški obrambi, ki je bile nedorazla trojici. Sloves nepremagljivosti angleškega nogometa je zatnil že pred leti, sobotno srečanje pa je bilo bolj podobno pogrebu kot praznovanju obletnice Irske nogometne zveze. Po tekmi je Vukas dejal, da so ga Angleži razočarali in da bi po svoji kvaliteti še nekateri drugi jugoslovanski igralci zaslužili, da oblečejo majico zastopnikov celine.

Čudna so pota usode. Po tekmi v Turinu sta oba Hajdukova igralca v enaki meri uživala zasluženo slavo. Za Vukasa se je ta zdaj le še povečala. V istem času, ko je

pred dnevi srednji napadalec Mešten dosegel vrhunec svoje kariere, ima njegov prijatelj vratar Beara nad glavo težke oblake in se o njem govori vse prej kot s hvalnicami.

Povsod je enako na svetu: sloviti jugoslovanski nogometaš Beara je dejal v zasebnem razgovoru: »Vsa čast Hajduku. Ljubim društvo, a kaj imam od tega? Hajduk ne more plačevati. Imam noge v redu še nekaj let. A potem? Ničče ne bo niti vedel za Bearo. Če Hajduk ne more plačati, grem dalje. Sel bom v Zvezdov. Vabijo me in mi bodo dali kolikor hočem.« Razlika je v tem: pri nas se seljijo za milijone, za Bearo je dovolj nekaj sto tisoč.

Hajduk je ogorčen, ker so mu speljali vratarja, ki je bil stebel enjatorice. Grozi s pritožbami. A verjetno bodo brez uspeha. Beograjska zvezda pravi skozi usta svojih funkcionarjev: »Beara nas bo stal s selitvijo in stanovanjem dva milijona. To se nam izplača, saj dobimo ta denar z vstopnino na eni sami važni tekmi.«

Da bi se preprečila taka selitev igralcev in podkupovanje s strani klubov so v Italiji pred dvajsetimi ali še več leti vpeljali selitvene liste. Z igralci so od tedaj dalje lahko kupčevali samo klubi. Tudi te druga pot je pripeljala do današnjih sto milijonskih cen za nezavite igralce in drugih nesmislov. V Italiji zdaj iščejo drugačno rešitev. V teku je nadvse zanimiva debata o položaju igralcev, moštev in odnosu med njimi in drugimi. A na to se bomo še povrnili ob priliki.

GOSPODARSTVO

SETEV RDECE DETELJE

Avgust je primeren čas za sejanje rdeče detelje, in sicer med »inkvantinoma« in po njivi, obrani krompirja.

Rdeča detelja doraste v zgodnji pomladi, ko nam je skoro pošla suha krma, ki jo nadomesti in živino osveži.

Sejemo lahko izluščeno seme po 3 do 4 kg na vsakih 1000 metrov površine in takoj pobranati; ali pa tudi neizluščeno seme po 12 do 15 kg na isto površino. Neizluščeno seme sejemo samo tik pred dežjem in ga zaradi tega ni treba pobranati.

Ce rdeča detelja ne bo dobro rasla, potrosimo koncem marca umetno gnojilo, in sicer 10 kg apnenega nitrata na 1000 metrov površine.

ZELENO GNOJENJE

V naših krajih zelo malo uporabljamo način zelenega gnojenja, ki obstoja v tem, da določene rastline pokosimo, ko so v cvetju in jih podorjemo ali podkopljemo. Tako na primer sejemo razne vrste detelje, bob, grašico itd., ki jih nato podorjemo ali podkopljemo in s tem napravimo zemljo bogatejšo na dušiku in bolj zrahljano, da prenese tudi močno sušo.

Tako gnojenje je potrebno kjer primanjkuje hlevskega gnoja, odnosno v strmih legah, kamor je dovažanje gnoja težko ali nemogoče.

mo za tako zeleno gnojenje. Vse to lahko sejemo po vinogradih, po sadovnjakih in tudi po njivah. Zemljo najprej preorjemo odnosno prekopljemo; potrosimo 40 do 50 kg superfosfata, 20 kg kalijeve soli in 10 kg žvepleno-kislega amoniaka na 1000 metrov površine; dobro pobranamo in nato posejemo rdečo deteljo.

Na vsak način moramo po sadovnjaku rastočo deteljo pokositi in podorati ali podkopati, predno začno trte cvestiti!

VETER V SADOVNAJKU

Eretekli teden je močan veter precej razgibal sadno drevje in napravil jarko. Te moramo tako zopet zasuti, da se po dežju ne napolnijo vode, ki lahko povzroči gnitve korenin in hiranje ter konec drevesa.

Semenska žita

Uspehi, ki so bili doseženi ob sedanjih žetvi, so dokazali, da je uporaba selekcioniranega semnja žitaric odločilno vplivala na obilno letino.

Deželni Agrarni konzorcij v Gorici je že v stiku z resnimi tvrdkami, ki se ukvarjajo z vzgojo selekcioniranega semnja in je zato v stanju, da preskrbi kmetovalcem najbolj ustrezna semenska žita za naše podnebje.

Zato naj se zainteresirani obrnejo čimprej na agencijo v Gorici, Krminu in Tržiču.

Tovarna pohištva

PRINČIČ

KRM IN Cormons

Tel. 32

Angleži in nova blaginja Ameriški odmevi Ženeve

V izložbah so razvrščeni radijski aparati, električni gorilniki, hladilniki, televizijski aparati. Majhna je ta trgovina. Leži pa v delavskem predmestju na severovzhodu londonskega središča. Stevilne tovarne so prav v bližini. Nakupovalke so žene z otroškimi vozički in v njih so nagradene napolnjene mreže krompirja, korenja in kruha poleg rdečeličnih dojenčkov.

Hladilnik, ki je v sredi izložbe, stane 60 šterlin (105.000 lir), televizijski aparat ni cenejši. Tudi radijski aparati ne spadajo med najcenejše, ki jih prodajajo na otčev. Lastnik trgovine v srcaji z zavahanimi rokavi za prodajalno mizo pa se ves smehlja od zadovoljstva. Ljudje kupujejo.

Pred dvema mesecema je namestil prodajalca, da si lahko privoščijo nekaj več prostega časa. Včasih praznuje tudi ob ponedeljkih in odhaja za dva dni na morje. Spomladi pa si bo kupil večjo hišo. Treba je dobro naložiti denar, predno izgubi na svoji vrednosti.

Šivilska trgovina na jugu prestolnice nima več predpisanih cen. Konservativna vlada jih je odpravila. Tu se cene oblikujejo po ponudbi in povpraševanju. Povpraševanje pa narasča.

Stasita žena v pisano križasti obleki si ogleduje ameriške breskve. Prihajajo iz Kalifornije, zato so tudi tako okusne. In končno tudi cena ni tako visoka, odlaga jih v mrežo. Ozira se na cvetačo. Glava stane dva šilinga. Pred tednom je stala še podrugli šiling v isti trgovini. Prodajalka se opravičuje: »Dneve poljskih delavcev so pokobile. Zelezniške tarife so se povečale, cvetača stane na trgu pol drugič šiling, nekaj pa moramo tudi mi zaslužiti.«

Nakupovalka ugovarja: »Potem se pa ljudje ne smejo pritoževati, če delavci zahtevajo višje plače. Mojega Karla moram vzeti drevo posteno v roke. Skrajni čas je, da mu povisajo plačo. Pri teh cenah! Vsakemu se seveda ne godi tako dobro kakor prav tej nakupovalki Mrs. Brown. Njen mož dela v tovarni električnih naprav. Če mu ne povisajo plače, bo pač stavkal on in njegovi tovariši. Če narasča draginja, se morajo povisati tudi plače. James Smith je učitelj, začetnik. Na leto prejema 420 šterlin

OD TU IN TAM

Indijski predsednik Nehru je moskovskemu živalskemu vrtu daroval dva stona v zahvalo za prijazen sprejem v sovjetski prestolnici. — V rimskem živalskem vrtu pa sta stona Romeo in Julija dobila svojega četrtega naslednika. Babi tehta 137 kg.

V Leobno na Stajerskem, kjer so med prvo svetovno vojno živel mnogi slovenski vojaki in primorski begunci, je pred nekaj dnevi divjalo strahotno neurje. Toča je dosegla velikost biljardne krogle in vanila mnogo oseb. Pobila je številne domače živali in povzročila tudi med divjačino pravo opustošenje. Med neurjem se je vršila predstava znanega cirkusa Hagenbeck. Ko so pričele padati na šotor debele kepe ledu, je nastala med 3000 gledalci prava panika. Takojšnji nastop cirkuskega osebja in gasilcev je preprečil, da ni bilo žrtev.

Neka švedska lesna tvrdka je ponudila naprodaj obsežen grad v mestu Azmarbruk v Srednji Švedski za 7 (sedem) lir. Kupec je vsekar dotolan, da grad obnovi, in to ga bo stalo po izvirnih cenitvi okrog 97 milijonov lir.

POD ČRTO

VRTNICA ZA GOSPO

(Gerard Kersh)

Eno leto ali dve po vojni si je gospod Ypsilanti vzel v najem majhno ljubko hišico z ograjenim vrtom v predmestju. Tu je našel potrebni mir — pokoj osamljenega človeka, ki ga tlačijo leta.

Nekega dne se je mudil na vrtu; s prekrižanimi rokami na hrbtu je stopical po travi in sanjari. Močan glas vrtnarja Westerja ga je zbudil iz premišljevanja: »Oprostite, gospod! Gotovo vam je znano, da bodo pri sosedu odprli gostilno.«

»Da, in?« — »Na naš zid so naslonili veliko tablo z napisom: »Čaj za en šiling, vključno kruh in maslo; pecivo in marmelada.« To ne izgleda prav nič lepo, lahko pa bi ljudje našo hišo imeli za predmestno gostilno.«

»Ljubi Westër, ne razburjajte se! Jutri bodo delavci tablo gotovo spet odstranili.«

Pripoginil se je, da bi občudoval pravkar razveljavljeno tablo. Toda kaj je moral odgovoriti! Mali, črni hrošč so korakali v samo srce cvetlice.

»Bestijete se je razjezil Ypsilanti in skušal, da bi hrošče odplal.

plače, to je okrog 60 tisoč lir mesečno. To je le prav malenkost več kot polovico tega, kar prinaša domov Karel Brown. Mladí učitelj pa ne more stavkati, da bi si priboril izenačenje plače zaradi draginje.

Cene v Angliji narasčajo. Ne samo cene v trgovinah. Tudi račun, ki se plačuje mesečno ali četrtletno. Premog se je podražil in plin in razsvetljava prav tako. Večina zasebnih šol je povisala šolnine. Zelezniške in avtobusne vožnje so se tudi podražile. Prav tako hoteli in penzionci. Posestniki hiš morajo plačevati višje obresti za hipoteko. »Sterlina je vsak dan manj vredna«, pripovedujejo gospodinje. Finančni strokovnjaki pa govorijo o bližajoči se inflaciji.

Beseda inflacija je tudi pri vas v Trstu v dobrem spominu. Kam vse je zdrknila lira med vojno in po končani vojni!

Taka inflacija seveda ne velja za današnje Veliko Britanijo. Sterlina ne bo zdrknila v take prepade kakor večina evropskih valut. Področje sterline je vse preveč razprostrano po vsem svetu. Mnoge tuje veljave so vezane na sterlino. Tihe rezerve v obliki kolonialnih in izvenbritanskih posesti in premoženja so še vedno zelo obilne. Kljub temu je pa opažati stalno drsenje sterline navzdol. Tega ni opažati iz dneva v dan, pač pa iz tedna v teden, iz meseca v mesec. Morda bi bil ta razvoj hitrejši in nevarnejši, če bi angleška javnost drugače reagirala. Angleško prebivalstvo v zadnjih 150 letih ni doživelo nobene inflacije. Res je, da je pred 20 leti tudi Anglija opustila zlato veljavo. Res je tudi, da je socialistični zakladni minister sir Stafford Cripps sterlino razvednotil v razmerju do dolarja. Preprosti človek pa pri tem ni bil prizadet. Gotovo so cene narasčale, draginje pa so doma po vsem svetu. V notranjosti med prebivalstvom je sterlina obdržala svojo vrednost. Varnostci so še nadalje nosili svoje prihranke v denarne zavode. Angleška država svojih državljanov še nikoli ni oslepila.

In tega ji Angleži ne pozabljajo. Milijoni in milijoni Angležev zaslužijo danes več denarja kakor pa bi si pred desetimi leti mogli predstavljati v sanjah. Zaslužijo več denarja ne samo številčno, pač pa tudi po vrednosti. Poleg tega današnja država odvezuje prebivalstvo pred skrbmi za starost in zato tudi pred potrebo varčevanja. Danes lahko troši denar rudar, ključavničar, pristaniški delavec, kar ga zasluži. Ni se mu treba bati, da bo stradal, če si ne bo za starost nekaj prihranil. Prav zato uživa življenje. Zato tudi troši denar.

Angleški zakladni minister je v zadnjih osemnajstih mesecih ponovno zvišal diskontno mero Angleške narodne banke. To je storil zato, da bi ljudi odvrgnil od najemanja posojil. V zadnjem času so celo hipotekarne banke povisale obrestno mero. Vse to pa ni imelo nobenega učinka. Ljudje služijo, plače narasčajo. Brezposelnosti ne pozna. Po petnajstih letih vojne, racionaliziranja in varčevanja se je v Anglijo vrnila blaginja. In pri tej bi bil rad vsakdo udeležen. Kajti — kdo ve, kako dolgo bo to trajalo.

Za sovjetske oblastiše bi moral biti London neke vrste Meka komunistov in njihov napovedani obisk Veliki Britaniji nekako romanje na prerokov grob. Tu nismo mogli izvedeti, če se je Tito ob svojem kraljevskem obisku spomnil Karla Marxa, kateremu sedaj britanski komunisti z vso vnemo pripravljajo nagrobni spomenik.

Karel Marx je 34 let živel v Londonu. Tu je še pri življenju mož, ki je Marxa osebno poznal. To je mr. Harry Charlton. Danes je to že star gospod, zelo star. Spominja pa se še prav dobro nemškega odličnika v izgnanstvu s košato brado, ki je tu pa tam izrekel po kakor prijazno besedo otrokom, ko se je vračal iz Britanskega muzeja po Wellesleyevi cesti v Kentish Town. Harry Charlton se pogreba dne 14. marca 1883 še prav dobro spominja.

Marxa so pokopali v severnem delu Londona, v Highgate-u. Pri vzhodu na pokopališče vzbujajo pozornost obiskovalca stasit nagrobnik nekega psa. »Našemu ljubljemu Hektorju.« pravi napis. Grob Karla Marxa pa bo obiskovalec našel le s pomočjo pokopališkega čuvaja. »Kaj hočete tam? Saj ni vredno pogleda.« zatrjuje čuvaj. V resnici je grob povsem zapuščen, kar gotovo ni v čast britanskim komunistom. Komaj nekaj plevla je neznane porile, nobene cvetice, nobenega spomina. Skromna napisna tablica pripoveduje: Karl Marx and Jenny von Westphalen. Drugo ime razodeva njegovo ženo.

Kaj bosta k temu dejala Bulganin in Hruščev, ki sta vajena bombastičnih mavzolejev Lenina in Stalina?...

Syngman Rhee, že močno ostareli predsednik Južne Koreje, ki pa mu ne manjka železne energije, ima mnogo sovražnikov — ne samo dekretiranih v komunističnih vrstah — pač pa tudi v svoji lastni državi. Morda je najbolj zanimivo sovraštvo 5000 budističnih menihov, ki je nastalo šele pred kratkim.

Tudi predsednik Južne Koreje si včasih želi nekaj razvedrila. Tako se je nekega dne odločil, da obišče budistični tempelj v Seoulu. Sam pripada metodistični cerkvi. Predsednik si je najprej zelo pazljivo ogledal zanimivo stavbo, nato pa je želel razgovoriti se tudi z menihi. Tudi pri teh menihih je zapovedan celibat, plačuje pa jih država.

Predsednik se je napolil v hišo zraven svetišča, kjer stanuje večje število menihov. Prestopil je prostor, ki je bil dodeljen nekemu menihu. Tam pa ni našel nobenega meniha, pač pa mlado ženo, ki je udobno ležala na postelji in ni prav nič skrivala svoje nejevolje, da jo motijo nepoklicani obiskovalci.

»Kaj počenja tu ženska?« je vprašal Rhee ne ravno preveč ljubeznivo. — »Sem zakonska žena meniha Xa, je odgovorila ženska. Krmariju Južne Koreje je odgovor kar sapa zaprl. Poklical je dva častnika svojega spremstva in jima zapovedal, da takoj poščevo moža-meniha. »Missil sem, da živijo budistični menihi v celibatu«, je nahljil menih, »ali pa to ne drži? Pripovedujejo, da ste oženjeni in imate otroke!«

Ubogemu menihu so se pokazale potne srage na čelu, po hrbtu pa ga je kar stresalo. »Saj nisem edini poročeni menih...«, je zatrjeval menih.

»Kako to mislite?« — »Večina menihov je poročeni.«

Predsednik tega ni mogel verjeti. Zaukazal je natančno preiskavo. Ta je potrdila, kar je ljudstvo vedelo že mnogo let. Nad polovico vseh menihov je že davno prelomilo celibat.

»Pa vendar ne pred ljudmi, Zorže, je dejala njegova žena. Ozrla se je z opravičilom do gospoda Ypsilantija: »Tako si želi psa.«

»Saj stane samo en šiling!« je spraveval mož-žuželka, še predno je Ypsilanti nekaj lahko odgovoril. »Pomnite, da sem naročil samo dva čaja in eno posebno skodelico.«

»Vse je zelo vabljivo«, je dejala žena in se silila k smehu.

»Upam, gospa, da boste zadovoljni. Dober tek!«

Ypsilanti je odšel in si domišljal, da se drži kot poklicni natak, v resnici pa je odhajal z držo, ki je ni mogoče ponarediti. Ostal je v spoštljivi razdalji zraven košatega oreha. Mož-žuželka je dejal: »Glej, da mi vse poješ, Teddy... Ne bodi neumna gos, Ana! Ničesar ne daruje! Zadrženo je nadaljeval: »Teddy noče jesti, hoče psa. Tudi prav, pa naj ostane lačen.«

Ypsilanti je pomislil: Kaj sedaj? Deček želi psa; kateri deček bi si tega ne želel? Mali paglavci imajo radi vse. Terrier gospe Greys ima mladiče, lahko bi dečku enega kupil. Da, ampak... če nemarnej svojo ženo in otroka tako mrcvarji, kaj bo storil šele s psom?

Ypsilanti je postavil posodo z

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

170 milijard, pa se živi...

Najbogatejši mož na svetu ni morda kak ameriški multimilijonar. Tudi ne stanuje v Združenih državah, pač pa v Indiji Koromandiji in je nizam v Haiderabadu. Bogastvo tega gospoda je površno ocenil Anglež D. F. Karaka takole: v gotovini 46 milijard lir; v draguljih 63 milijard lir; v nepremičninah pa 61 milijard lir. Skupno torej sto sedemdeset milijard lir. Seveda pa tudi te številke še ne povedo, kolikšna je stvarna vrednost nizamovega premoženja.

Premoženja večine multimilijonarjev so navadno naložena v raznovrstnih premoženjskih delih in jih praktično ni mogoče kar čez noč spremeniti v gotovino. Vse pa, kar poseduje indijski nizam, se z lahkoto po potrebi spremeni v denar.

Bogastvo nizama osvetljuje morda dogodek svetovnoznanega draguljarja, ki je pred časom dopotoval v Haiderabad, da bi indijskega knezu ponudil v nakup dva 25-karatna rubina.

Knez je draguljarja ljubeznivo sprejel, in ta mu je svoje zaklade razkazoval z velikim ponosom. Nizam pa si je ogledoval dragulje z lahkoto otresele sitnega predmeta z besedami, da je to vprašanje v okviru vrhovnosti posameznih držav. Na vsak način je bila reakcija Sovjetov na to eksplozivno temo izredno blagohotna. Morali so bodo pač navaditi, da jim bo Zahod postregel s sateliti ob vsaki priložnosti. Tako ni mogoče reči, da so neosvobodjeni narodi v Zenevi tako slabo odrezali. Ob času Stalina bi bil ogenj v strehi, če bi kdo samo omenil osvoboditev satelitov, in Molotov bi reagiral z najhujšimi psovki.

Značilno pa je, kako določen del ameriškega tiska pozdravlja Zenevo kot zmago angleških metod v zunanji politiki. Tako je pisal Chalmers Roberts v »Washington Post«, da je bila Zeneva triumf za Eisenhowerja in da je to ponovitve onega vodstva, kakršno je imela Amerika ob času Roosevelta. Kam nas je pripeljala Rooseveltova politika klečeplazenja Stalinu, to občutijo na svoji koži milijoni žrtev komunizma v Vzhodni Evropi in drugod. Dva ameriška predsednika sta bila nesrečna s svojimi potovanji v Evropo: Woodrow Wilson, namesto da bi bil iz Washingtona diktiral Evropi mir, se je spuščal s svojega podstavka in se prepiral v Parizu z evropskimi

politiki. Drugi je bil Roosevelt, ki je končal svojo pot v Jalto na obupen način. Dal Bog, da bi Eisenhower ne bil take sreče! Danes še ne morem uganiti, kakšen bo izhod iz položaja, ki ga je ustvarila Zeneva. Na vsak način pa je značilno, da je tak na pol uradni glasnik Bele hiše, kakršen je Sulzberger, imenoval Zenevo ničlo — »with a very useful rima.«

V zvezi z Zenevo moramo omeniti, da se je tik pred ženevsko konferenco v Detroitu, središču ameriške avtomobilske industrije, vršil velik sestanek zastopnikov vseh narodov, ki so zasluženi od Sovjetov. Na tem shodu je bila sprejeta energična resolucija, ki so jo izročili predsedniku Eisenhowerju. To je bil sestanek samih ameriških državljanov in kot tak ima pač svojo pomembno težo.

Priznamo, da nismo bili posebno navdušeni, kako je Amerika vodila ob času prave hladne vojne protikomunistično gibanje. Bilo je tu mnogo živčnosti, manjkalo pa je sistem, manjkalo je smotrni načrt, vse je bilo improvizirano. Po Zenevi pa so se pojavile — kakor gobe po dežju — številne organizacije, o katerih prej ni nihče ničesar vedel. Vsi hočejo takoj povezati kulturne stike s Sovjeti. Kako bo to izgledalo, si lahko zamislimo, ko vendar manjka osnovno poznanje sovjetske doktrine in prakse.

Jasno je, da se velikih komunističnih vprašanj ne more rešiti z zboljšanjem praščereje in povečanjem koruznega pridelka. Sovjetski kmetovalci potujejo sedaj po Ameriki. V največjih dnevnikih so se pojavile slike, kako ukrajinski minister kmetijstva nekje v Lowi pita malega Američana s sladlodom. Sovjeti so bili tako pametni, da so poslali v Ameriko same Ukrajince, v zavesti, da obstoja v ZDA živna propaganda za odcepitev Ukrajine od Rusije v slučaju osvoboditve in da je ta v doždevno korist Zahoda. Ko smo pa hoteli prirediti predavanja o kolektivizaciji zemlje in o potrebah malih kmetijskih posestev, ni bilo denarja za potovanje v Iowo, kjer bi strokovnjaki tolmačili zločine, ki so jih Sovjeti zakrivali nasproti ruskemu kmetu.

(Konec s 1. strani)

Novi Rheejevi sovražniki

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Novi Rheejevi sovražniki

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Novi Rheejevi sovražniki

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

Med japonskoasedbo so prišli v deželo menih neke japonske budistične sekte, katerim pa je zakon dovoljen. Te navade so se kaj hitro oprijeli tudi korejski menihi.

Syngman Rhee ne pozna šale. Notranjemu ministru je zapovedal, da napravi red. Vsi budistični menihi, ki so poročeni, morajo takoj iz samostanov, država pa jim ukine vsako podporo. Poročeni menihi so se nekaj časa upirali, končno so morali na cesto. Tako ima predsednik 5000 novih sovražnikov v svoji deželi.

Ti menihi iščejo sedaj zavetja pri komunističnih vtihotapljenih, ki jih pošilja severnokorejski komunistični režim v deželo. Pred kratkim so nekaj teh menihov ujeli med vtihotapljenici.

VESTI s TRŽAŠKEGA

Kaj je povedal Tito Američanom?

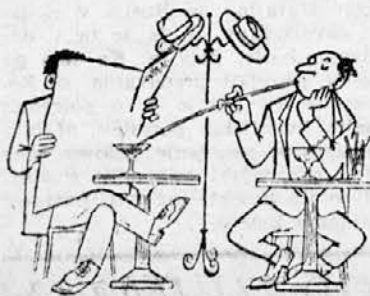
Ob priliki nedavne proslave v Karlovcu je Tito sprejel skupino slusateljev ameriškega seminarja Eddy Sherwood. Z njimi je imel dve in pol ure trajajoč razgovor, o katerem so sestavili tudi obsežen zapisnik. Jugoslovanski listi so ga objavili dne 3. avgusta na svojih prvih straneh, datiran pa je s 25. julijem. Zapisnik je dolg, saj obsega dve polni strani »Slovenskega poročevalca«. Poudarek, ki so ga dali njegovi objavi, očitno kaže, da gre za premišljeno politično potezo, vsebina razgovora pa potrjuje, da je razgovor preračunan predvsem za vpliv na ameriško javno mnenje.

Prostor nam ne dovoljuje, da bi ga tu objavili v celoti, čeprav je zelo zanimiv in značilen. Pač pa bomo opozorili na nekatera dejstva, ki tako mimogrede izstopajo.

V Ameriki evolucija - doma revolucija

Neki slusatelj je vprašal Tita, kako razlaga marksistično doktrino, da mora kapitalizem na Zahodu propasti in kaj sploh misli, kakšne možnosti ima ameriški sistem za obstoj.

Prav v tem odgovoru prihaja do izraza vsa taktika. Tito niti od delci ni namignil, da bi moralo tudi v Ameriki priti do revolucije. Kaj še! S tem bi se vendar zameril. Američana je potolažil, da Marx sploh ni mislil, da bo kapitalizem razpadel in da bo likvidiran naenkrat, čez noč. Misli je, da se bodo oblike tega sistema, kot vseh prejšnjih, polagoma spreminjale.

»AKTIVNA KOEKSENSITENCA«

Ti sveta nedolžnost! Ker seveda ni mogel zatajiti, da je Marx napovedal, da bo do tega prišlo prav naenkrat, in to po revolucionarni poti, je Tito dodal, da Marx ni mogel predvideti razvoja, do katerega je prišlo v Ameriki.

In tu sledi vrsta poklonov ameriškiemu davčnemu sistemu, »ki jemlje od kapitalistov sedemdeset, osemdeset, devetdeset odstotkov od njihovih dohodkov.« Tako se ameriški sistem, tudi po Titovem mnenju, polagoma spreminja, vsebuje že elemente državne kapitalizma in po tej logiki sploh ni nujno, da bi tam prišlo do nasilnih sprememb. Tito namreč zaključuje, da »Marx ni rekel, da bo kapitalizem razpadel, temveč, da bo prišlo do sprememb družbenih oblik.«

Marsikateri slusatelj se je seveda pri tem vprašal, zakaj pa so potem komunisti v Jugoslaviji pobili toliko ljudi in se držijo na oblasti na tako totalitarne način, če je vse to, kar se dogaja, nujno in če mora tako in tako priti do socialnih sprememb tudi po poti mirnega, demokratičnega dozorevanja?

Jugoslavija nima notranjih problemov

Udeležencem razgovora, ki nedvomno vedo za visoko število jugoslovanskih beguncev, ki so se naselili med drugim tudi v Združenih državah; ki čitajo, da ljudje še vedno vsak dan zapuščajo domovino; da se jugoslovanske ekipe le prerade vračajo čez mejo stično okrnjene in jim tudi Džilasov in Dedijerjev primer ne moreta biti španska vas, je nekam komično izzvenela Titova izjava, s katero je odgovoril na vprašanje, »kateri so glavni notranji problemi Jugoslavije.«

Tito je namreč enostavno dejal, da Jugoslavija nima »nobenih drugih notranjih problemov razen gospodarskih težav, ki pa jih povzročajo v glavnem naša industrializacija.« Ta industrializacija je res od vruga, da je celo sama kriva za težave, medtem ko so tisti, ki jo izvajajo, popolnoma nedolžni! Gospodarske težave Jugoslavije res niso ravno majhne, toda zatajiti v odgovoru vse ostalo, od svobode tiska, združevanja, strank, pa do vsaj delno svobodne kritike v samih komunističnih vrstah (primer Džilasov), je pa le nekoliko preveč.

V tem duhu je Tito res upravičeno zaključil, da so bile ovire in težave pri delu takšne, da bi »vsaka druga vlada padla, mi pa smo štu.« Toda to je precej jalova tolažba in šepav dokaz. Obstoj neke oblasti, ki se drži z vsami sredstvi

in krepljivi, še ne dokazuje, da je ta oblast najboljša, še manj pa, da je njeno ravnanje pravilno! Drugače bi bilo, če bi oblast dopuščala svobodo opoziciji. Te se pa pravditovci bojijo bolj kot hudice blagoslovljene vode. S tem odgovorom pa je Tito pogodil kar dve muhi: pohvalil je tajno policijo, velike in male partijske oblasti in sopotniško pripravo, obenem pa se je še prostodušno porogal jugoslovanskim narodom.

Kmete bodo še kolektivizirali

Na vprašanje, zakaj je zemljiška posest kolektivnih kmetij nazadovala od 20 odstotkov obdelovalne zemlje na 5 odstotkov, je Tito priznal dosežane napake. Toda obenem je jasno naznačil, da gre samo za odmor, oddih, ki naj režimu omogoči, da bo po drugi poti in ob prvi priliki zopet skušal kolektivizirati kmeta. Tito je dobesedno izjavil: »Nismo opustili zamisli, da bo nekoč v Jugoslaviji prišlo do tega, da se bodo na nek način združila majhna posestva in da bomo v tem pogledu našli nek »modus vivendi.« Nato pa je nadaljeval: »Trebaja, da na podlagi izkušenj kolektivnih posestev kmetje pridejo do prepričanja, da je bolje, če so na nek način združeni in skupaj obdelujejo zemljo.« Tito že ve, saj je tudi poljedelski strokovnjak... Ameriškiemu kmetijstvu bi lahko dal nekaj poučnih naukov.

Jugoslovanskemu kmetu se torej zopet obetajo »obdelovalne zadruge«, ki so še vedno končni in zadnji cilj režimske agrarne politike.

O tem se sicer zdaj ne govori, kajti kmete je treba pripraviti do tega, da povečajo svojo proizvodnjo. Toda v bodočnosti, ko si režim nekoliko popravi kosti, bo samostojen posestnik že spoznal, da v kolektivizirani družbi tudi on ne more ohraniti svoje gospodarske neodvisnosti. Jugoslovanski komunisti mu ne bodo odpustili, da jih je s svojo trdovratnostjo prisilil ne popuščanje, tako kot niso Sovjeti pozabili na podjetnike in kulake, katerim so nekež časa, ko so se znašli v podobnih težavah kot zdajnja leta titovci, tudi popuščali in so celo uvedli NEP, novo ekonomsko politiko, za katero so največje mislili, da je večna, medtem ko je šlo samo za začasno taktiko.

Morda bo kdo tem ugotovitvam oporekal, toda prav dobro se spominjamo, da so leta 1946 nekega vidnega levičarja v Ljubljani napadli, ne zato, ker je ljudi plašil, da bodo kmete silili v kolektivne zadruge (kar se je kasneje tudi zgodilo!), temveč zato, ker je o tem »prezgodaj« govoril! Tito se menda, vsaj tega ni treba bati.

Vsekakor so najnovejše Titove napovedi glede bodoče agrarne politike zelo značilne. Z njimi je ponovno dokazal, da se sistema ne more menjati, če ne menja tudi ljudi.

Ni različnih komunizmov

Razočaran je moral ostati tudi tisti ameriški slusatelj, ki je na vprašanje, katere so bistvene razlike med jugoslovanskim in sovjetskimi komunizmom, dejal: »Ni različnih komunizmov.«

Šiba novo mašo poje!

V teh dneh, ko se naše mame in očetje križajo z otroki in jih preganjajo k pripravi za popravne izpite, ki so pred vrati, ne manjka pritožb nad neposlušnostjo in lakomiselnostjo popravljalnega naraščaja. Celo v britanskem parlamentu so pred časom obravnavali to vprašanje. Pri tem so častnikarji napisali tudi tole zgodbo: Pred kratkim je v angleškem parlamentu konservativni poslanec zagovarjal tezo, da je treba gotove ljudi še vedno vzgajati po načelu: Šiba novo mašo poje! Angleški poslanci imajo za vsako trditve pri roki tudi ustrezajočo prispevoko ali pa lastni življenjski doživljaji. Tako je tudi ta poslanec izluščil iz svojega spomina zgodbo o rokoborbi med častnikom in prostakom.

Častnik je bil sam poslanec, »erna ovca« pa prostak, pravcati strah in trepet vsega polka. Premeščen je bil v polk zaradi neposlušnosti, upora in pogostega prekorajčenja dopušta iz neke druge enote.

Ko je ta vojak že zopet prišel nekega dne v spor z londonsko policijo, ga je njegov častnik postal pred izbiro: ali zadevo urediti častnik in vojak med seboj ali naj jo urejuje vojaško sodišče.

Seveda je angleški Tommy izbral prvo ponudbo. Cudil pa se je, ko je častnik sprejel njegovo izbiro, da v nevoljo in še bolj se je začudil, ko je častnik dejal: »Dobro,

skim komunizmom, zvedel, da bistvenih razlik sploh ni. Tito je dejal, da je treba govoriti o različnih sistemih v Sovjetski zvezi in v Jugoslaviji, o tem, kako oni gradijo svoje notranje življenje, kako pa mi, ne pa o različnih komunizmih.

Cilj je torej isti, le pota so različna. Zbogom demokracija Titova »socializma«, kakor so krstili jugoslovanski totalitarizem nekateri zahodni lahkoverneži!

Gospa Carlotta Lyons je zvedela tudi, da ni nobenih bistvenih razlik med sovjetsko in jugoslovansko zunanjo politiko. Tito je namreč poudaril, da je v beograjskih razgovorih med vodilnimi državniki obeh držav prišlo »do zelo važne soglasnosti, oziroma do ugotovitve, da Jugoslavija vodi miroljubno zunanjo politiko in da Sovjetska zveza tako miroljubno zunanjo politiko brez pridržkov sprejema.« To značilno vzporednost obeh politik smo prav v našem listu že davno ugotovili.

V splošnem je torej Tito odkrit priznal, da je dosleden komunist, česar tudi ni nikdar tajil. Dodal je še, da je v bistvenih zadevah s Sovjetsko zvezo na isti liniji.

Zanimivo je, da je bilo ameriškim obiskovalcem vse to kar všeč, kajti dekan McAllister Collegea v Minnessoti, gospod Dupré, je dejal, da želi Tito »v imenu navadnih državljanov svoje države še enkrat ponoviti upanje, da ga bo ameriška »vlada povabila, da obišče Združene države.« Ob slovesu je ponovno poudaril važno posredovalno vlogo Jugoslavije, Titovo politično prožnost in mu je zaželel še dolgo življenje, ker ve, »da je v družbi enega od resničnih državnikov našega časa... realista prežetega z realističnim idealizmom.« Podobnih hvalnic je bila sploh cela ploha.

Kaj si mislijo pri vsem tem Jugoslovani, ki to slišijo in berejo, je vprašanje zase. Spominjajo se, da sta Hitler in Mussolini, da ne omenimo danes tudi že obsojenega Stalina, prav tako sprejemala podobne občudovalce, ki pa niso izpremenili sodbe zgodovine in zakonov življenja. Takšne delegacije svoje države prav gotovo smešijo, medtem ko je malo verjetno, da jim koristijo. Seveda — v kolikor gre tem državam za naklonjenost ljudstva, ne pa za ugoditev muhavosti trenutnih oblastnikov.

SLOVENSKA DEMOKRATSKA ZVEZA - TRST
 priredi na Opčinah v nedeljo 28. avgusta ob 15. uri
Tradicionalno Jesensko slavlje
 Nastopajo: Nabrežinski pevski zbor A. Tance - Pevski zbor iz Boršta in solisti
 Po sporedu PLES in prosta zabava - Svira nabrežinska godba

Ali smo res na poti miru?

Ali mar res živimo pod srečno zvezdo? Poletje ni tako vroče, da bi nam vročina delala preglativ, ljudje na visokih poljatih nam kažejo ljubezljive obraze.

Med terorističnimi režimi je bil prav sovjetski na najslabšem glasu. Svet še ni pozabil številnih strahotnih procesov, še pomni zločin ske virtuoznosti Ljubienke in koncentracijskih taborišč, razne do podrobnosti profinjene metode sovjetskih izsiljevalnih ustanov ter vohunske sposobnosti številnih polvojaških organizacij, enako kot tudi podzemno delovanje zalezovalcev in narocenih ubijalcev ter obveščevalcev vsemogočih vrst.

Vse to nam danes prikazujejo kot nekaj, kar je že zdavnaj minulo. Keslerjev »Mrk sredi poldnave« pripada davni, tako rekoč že pozabljeni preteklosti. Človek bi se skoro vprašal, česa so se bali in pred čem je bežalo toliko beguncev. Na ducate milijonov so jih šteli, ki so bili strahotna reklama za komunizem.

Ljudje, ki so imeli priliko, da so v Zenevi srečavali sovjetske častnike, so se čudili. »Pri nas ni več tako, kakor je bilo pod Stalinom.«

stvar bova uredila s pestmi.« Vojak se je kisló namršil, častnik pa je nadaljeval: »Čez 45 minut bodite na tem in tem mestu in ne pozabite bokarskih rokavic. Stvar bova hitro opravila.«

Rečeno, storjeno. Ob določnem času sta bila nasprotnika na mestu. Slekla sta bluzi. Častnik je imel okrog štirideset let, prostak petindvajset.

»Če želite, se lahko borite tudi brez rokavic,« je izjavil častnik. »Naložil vam bom več udarcev kakor ste jih skupaj prešli v vsem svojem življenju.«

Boksanj je pričelo. Vendar je že po nekaj sekundah prejel častnik tako bunko pod brado, da se je ommrtičen zvalil po tleh. Prestrašeno se je prostak trudil okrog ranjenca. Ko je častnik prišel k sebi, je prostak skesan dejal:

»Sir, ne hudujte se nad menoj — gotovo bom še vaš najboljši vojak.« »Glejte, gospoda moja,« je vzkliknil poslanec v »bornici,« vsi resnici se nad njim nistem več hudoval. Postal je vzorni vojak, vso vojno je hlabro služil in povišan je bil v narednika.«

Ta zgodba sicer še ne pomeni, da bi poznanje pomenilo odkritje splošnega zdravila proti otroškim vzgojnim nedostatom, v njej pa je le zrno človeških neprerečunljivosti.

govorili. »Pri nas prihaja vse bolj do veljave mlajši naraščaj, ta pa ne trpi nasilja.« Ta upornost mlajšega naraščaja prihaja do »zraza na področjih, ki so nam zemljiško bližja. Vedno več ljudi prihaja do spoznanja, da je država kot izkoriščevalka delovne sile še veliko neznosnejša od tistega tako preziranega kapitalističnega izkoriščevalca. Zahod je torej temu potlačencu svetu postal nekaj ideal, tisti Zahod, v katerem tako prijetno živimo...«

Ali je k temu in takemu razpoloženju doprinesla Zeneva? Ali so se res oddahnili tudi sovjetski ljudje, odkar so izginili tisti, ki so v toliki meri kvarili ozračje in ki so se zbirali okrog Stalina in Berje? Kajti že način, kako so likvidirali Malenkova (če je bil sploh likvidiran), je vplival pomirjevalno. Saj nam je bilo tega človeka, zavaljenega obraza in ostrega pogleda, ki je pa vendarle dal čutili neko tiho pomirjevalnost, kar nekako žal. Toda niti Bulganin, niti Hruščev nista popolnoma nesimpatična. Saj izgleda Bulganin kot kak upokojenec, ki bi ga v kakem kavarinskem kotičku vzeli v svojo sero, kjer bi nam pri dobri kopljiči pripovedoval o svojih lovskih dogodivščinah, čeprav bi si ne bili prav na jasnem, o kakšni vrsti divjačine bi naj nam govoril. In o Hruščevu? Ali tega mogoče niste že srečali na kakem Gogoljevem Soročinskem sejmu. Hruščeva tartarskih lincen ter širokoga in glasnega smeha, živahno mahajočega z rokami, dočim je Molotov, ki se je enako znašel s Hitlerjem in Ribbentropom, kot z Rooseveltom in Churchillom vsekakor ugodno pri duši ob pogledu na število novih igralcev te neskončne ljudske komedije.

Arijanina palača v Zenevi je sprejela vse te nove izvajalce evropskega orkestra; ta palača nestetih hodnikov, predavalnic, sestajališč, bibliografskih pripomočkov, časopisov vseh krajev sveta, zastopnikov vseh ljudskih plemen, od namšnikanih črnk do zupetih, neprozornih in vedno smehljajočih se Aziatov. Arijana je bila Minosa hči in njen klopčič je pomagal Tezeju, da se je izvelkel iz nestetih hodnikov kraljeve palače na Kreti. Enak klopčič je potreben, da bi se človek znašel sredi nestetih hodnikov palače v Zenevi. Ti hodniki so pokriti s kavčukom, da bi ne bilo ropota. In tipkarice, ki so na razpolago posetnikom, so tihe in diskretne kot bolničarke, ko se pomikajo po hodnikih z vozčki s knjigami in spisi. Vse so belo oblečene in z modrimi ovratniki. Zraven dvorane za liste je dvorana za kataloge, nekaj ogromnega, kar je težko pregledati ter zamudno in prikladno za brezdnelno opa-

Grozna nesreča dveh mladeničev

Nabrežina

Pretekli ponedeljek, na Veliki Smaren, se je vse, kar je bilo motoriziranega, podošlo na krajši ali daljši izlet. Tako sta se z drugimi prijatelji odpeljala zgodaj jutraj tudi dva naša mladeniča: Colja Nereno in Pertot Alfred na motorju »Rumia« do jezera Cavazzo. Vse je šlo v redu in lepo. Se pred večerom sta se zadovoljno vračala domov, a strašna nesreča ju je čakala na cesti med Manzanom in razpotjem za Gorico. Tu je njims nenasproti prišel neki avtobus, poln turistov. Kaj se je zgodilo, se tu ne ve, ali prevelika brzina ali je vozač motorja kam zadel, dejstvo je, da sta nesrečna mladeniča zaletela z vso silo in avtobus, ki s takojšnjim ustavljanjem ni mogel preprečiti nesreče. Medtem ko je Pertot priletel z vso silo na cesto, se je njegov tovariš Colja smrtno ponesrečil ter je čez dobro uro umrl v krmilniški bolnišnici.

Motor, ki se je zapel v ogrodio avtobusa, se je pa vnel in v nevarnosti je bil tudi avtobus, da bi zgorel. Pravočasno so to preprečili.

Nesrečna mladeniča sta prav iz Nabrežine, prvi je 17-letni Colja Nereo, čigar motor je bil last njegovega očeta; je sin tukajšnjega

občinskega svetovalca bivše OF, g. Srečka Colje. Učil se je za zidarja ter je bil zelo priden in miren mladenič. Drugi pa je 18-letni Pertot Alfred, eden izmed dvojkov. sin kovača Alojzija Pertota. Bil je sobni slikar v Trstu.

Ta strašna nesreča je globoko presunila vso vas. Vsi, brez razlike mišljenja, globoko sočustvujejo mo s tako strašno prizadetima družinama ter jim izražamo v tem težkem trenutku naše najiskrenejše sožalje.

Pokojnima nesrečezema pa že limo miren počitek v naši domači zemlji.

Cinizem

Cinizem imenujemo obnašanje psov, ki svoje spolne nagone opravljajo sredi ulice, ne glede na ljudi, ki hodijo mimo in ves prizor hoté ali nehoté opazujejo.

V prenesenem smislu je pa cinizem zadržanje ljudi, ki izkazujejo svojo sramoto, pri tem pa ne občutijo, da ta sramota zadeva njih same.

Tak cinizem je prišel do izraza v pisanju »Piccolaa« od pretekega torka. In s čim se hvali »Piccolaa«? Da je nekaj nosilec slovenskih priljkov izkoristilo olajšave, ki so jih sprožili z zakonom Anglo-američani glede povračila priljkov v prejšnjo obliko in so sedaj svoje priljke poitaljančili. Lepa pohvala. Ti vsega obžalovanja vredni ljudje, ki nimajo poguma, da bi se priznali k svoji rodbinski in narodnostni pripadnosti, za nas ne pomenijo nobene zgube, kol ne morejo pomeniti nobene pridobitve za italijansko stvar.

»Piccolaa« se s tem ponaša, in prav to zadeva dobro ime Italije. Zaradi česa so ti Slovenci smatrali za potrebno, da prav sedaj izvrše to spremembo? Verjetno v težnji po kakih gmotni koristi. To pa pomeni, da stojé pot vtisom, da se bodo italijanskim oblastem bolje priporočili in prikupili kot preobrazenci, kakor pa kot odkriti zastopniki svoje izvrjne narodne zavesti.

Ali so pa taki pojevi dokaz za popuščanje napetosti? Mislimo, da niso. Odkod torej upravičenost za tarnanje zaradi Istre, če se pa najdejo ljudje, ki ne znajo biti niti pošteni, niti nepristranski. Nobena jokanja, če fašistična nasilja posnemajo tudi na drugi strani zave-se...

VELIKA TRGOVINA z mešanimi blagom v zgornji okolici sprejme 14-letnega učenca. Popolna oskrba. — Naslov v upravi lista.

Odgovorni urednik: Prof. Dr. ANTON DABINOVIC
 Tiska: tisk. Adria, d. d., v Trstu

ZOBOZDRAVNIK
 Dr. STANISLAV PAVLICA
 se je preselil v ul. Rittmeyer, 13
 in sprejema
 od 9. do 13. ter od 17. do 19. ure
 Stev. telef. 31-813

Vespa

125, 150 in 150 G. S. KUB. CM
 NA OBROKE IN PROTI T A -
 KOJSN JEMU IZROČILU.

Vespe RABLJENE

ORIGINALNI NADOMESTNI
 DELI »P I A G G I O«

PRODAJNA AGENCIJA:
 TRST, UL. S. FRANCESCO 46
 TEL. 28.940

Mizarji kmetovalci podjetniki
 Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in par-kete nudí najugodnejše

CALEA TRST
 TEL. 90441
 Viale Sonnino, 24